בס"ד

מהדורה מיוחדת · מאמר החתן

לכה דודי

לקראת כלה · פני שבת נקבלה

מאמר כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

ש"פ תצא, י"ג אלול ה'תשי"ד

✦ ✦ ✦

נאמר לחתונה. נועד לכל בית.

מהדורה מבוארת

נוסח המאמר עם ביאור, סיכומים והוראות למעשה

המאמר שהחתן אומר

מה אומר החתן לפני החופה – ומדוע כדאי ללמוד את זה לפני שאומרים

בחתונה חב"דית, לפני החופה, יושב החתן בראש השולחן מוקף משפחה, ידידים ורבנים, ואומר מאמר דא"ח. נהוג שחתנים חוזרים את המאמר **לכה דודי** שאמר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בקבלת הפנים של חתונת הרבי, י"ד כסלו תרפ"ט; ויש חתנים שחוזרים גם את **המאמר הזה** – ביאורו של הרבי על אותו מאמר, שנאמר עשרים וחמש שנה אחר כך.[1]

ומדוע מאמר חסידות דוקא? על כך השיב אדמו"ר מהוריי"צ עצמו, בדברים שפתח בהם את "לכה דודי" בחתונת הרבי: ידוע שבעת שמחת נשואין באות נשמות האבות מעולם האמת, עד ג' דורות למפרע, ויש שבאות יותר. ובתור הזמנה לנשמות הצדיקים, רבותינו הקדושים, שיבואו אל החופה לברך את הזוג – אומרים חסידות שחלק ממנה מכל אחד מהם. ו"האומר שמועה בשם אומרו יהיה רואה כאילו בעל השמועה עומד לנגדו".[2]

מאמר החתן הוא הזמנה

כשהחתן אומר "לכה דודי" אין זה הופעה. הוא מזמין את רבותינו נשיאינו ואת אבות אבותיו לחופתו – ומבטא בפני כל אוהביו את התורה שעליה ייבנה ביתו.

מדוע מאמר זה מתאים לשעה

"לכה דודי" עוסק בדיוק במה שקורה תחת החופה: איך משפיע ומקבל נעשים אחד – תחילה קירוב חיצוני, אח"כ פנימי, ואז ההפתעה: המקבל משפיע יותר ממה שקיבל. בפשטות – זהו תיאור של נישואין. (זו הצעת הבנה שלנו מדוע נבחר דוקא מאמר זה; המאמר עצמו אומר שהדברים אמורים "ובפרט בחתן וכלה למטה".)

וזה גם אישי. הרבי אמר מאמר זה בי"ג אלול תשי"ד – יום חתונת אדמו"ר מהוריי"צ (תרנ"ז), בשנת העשרים וחמש לחתונתו שלו. חתן של עשרים וחמש שנה חזר לתורה שנאמרה לו ולכלתו והראה כמה היה טמון בה. מאוחר יותר הגיה הרבי את המאמר בעצמו, והוא יצא לאור לקראת י"ד כסלו תשל"ט – שנת החמישים לחתונתו.[3]

לחתן המתכונן לומר אותו

ללמוד, לא לשנן.
התחילו שבועות לפני החתונה, עם משפיע, עם האבא או עם חבר. סעיף אחר סעיף, עד שתוכלו להסביר כל אחד במילים שלכם. מאמר שמבינים – נאמר אחרת.

לומר לאט.
אף אחד לא מודד זמן. הוראת אדמו"ר מהוריי"צ היא לראות את בעל השמועה כאילו עומד לנגדכם. אמרו כל משפט כדבר הנאמר אל מישהו.

לקחת הביתה.
המאמר אינו נגמר בחופה. למדו אותו שוב עם הכלה בשבועות הראשונים (התיבות "לבית חדש" נכתבו לשם כך), ושוב בכל יום נישואין.

נאמר לחתונה. נועד לכל בית.

המאמר עצמו אינו נשאר תחת החופה

קל היה לתייק את "לכה דודי" כ"ענין של חתנים". המאמר אינו מניח לכך. עיינו בסעיף האחרון: אחרי שהרבי מבאר איך החתן והכלה מתייחדים למעלה, הוא אומר: **"וכמו שהוא למעלה בז"א ומלכות, עד"ז הוא בכל משפיע ומקבל"** – ורק אחר כך: **"ובפרט בחתן וכלה למטה"**. בפרט – לא רק. §ז · ע' כה

ושאר המאמר אומר זאת בדרכים אחרות: שני המשלים הם רב ותלמידיו §ב · ע' יד ואב ובנו התינוק §ג · ע' טז; הסעיף האמצעי עוסק בתפלת השחר של כל אדם ובדיבור הראשון של כל יום §ד · ע' יח; התנועה האחרונה – בכל שבת §ו · ע' כג. ושמו – פזמון שכל קהילה בישראל שרה בכל ליל שבת. זוהי תורה על קירוב לב – וזה ענינו של כל אחד.

הקשר	שלב א' · לקראת	שלב ב' · פנימה	ההפתעה
הורים וילדים	לרדת לגובה שלהם; לשחק, להקשיב, לשבח.	לתת מה שיכולים לעשות לשלהם: ערך, הרגל, מצוה.	בגידולם – אתם נעשים אנשים טובים יותר.
רב ותלמיד	קודם חום: סיפור, חיוך, מילתא דבדיחותא.	השיעור שהם באמת מבינים.	"ומתלמידי יותר מכולן".
חברים	להיות שם בשמחות ובימים הקשים.	שיחה אמיתית; לימוד משותף; עצה כנה.	החבר שעזרתם לו – הוא שיחזיק אתכם אח"כ.
בעבודה	כבוד, עידוד, קבלת פנים לעמית חדש.	כישורים ואחריות שיוכל לקחת על עצמו.	מי שהדרכתם – משביח את עבודתכם.
שליח וקהילה	הדלת הפתוחה, שולחן השבת, ברכת שלום חמה.	תורה שנלמדה, מצוות שנעשו שלהם.	צמיחת הקהילה נעשית כח השליח.
האדם והקב"ה	התפלה – קירוב הבוקר.	אלקות באכילה, בעבודה, בדיבור.	"ורב תבואות בכח שור".

איך להשתמש בחוברת

כל סעיף מסתיים בשתי תיבות מעשיות: **לכל אחד** ו**לבית חדש**. חתן וכלה יקראו את שתיהן; כל השאר יקראו את הראשונה וישאלו מהשניה – בית אינו רק נישואין, וכל אחד מאיתנו בונה בית.

איך ללמוד

הדף. בכל סעיף נוסח המאמר בטור הימני, והביאור בטור השמאלי, קטע מול קטע. קראו קודם את המקור, ואח"כ את הביאור, וחזרו למקור.

לפני הלימוד
מה לחפש, בפשטות.

נקודה
הרעיון האחד לקחת מהסעיף.

לחיות את זה
לכל אחד, ולבית חדש.

סיכום
הסעיף בשניים־שלושה משפטים.

קצב. במאמר שבעה סעיפים קצרים. חתן יכול ללמוד סעיף ביום בשבוע שלפני חתונתו; זוג, משפחה או שיעור – סעיף בכל שבת, ובשבעה שבועות סיימו.

הפניות. תוויות כמו §ד · ע' יח מראות היכן במאמר נמצא הרעיון, עם מספר העמוד; העמודים הראשונים מפנים פנימה והטקסט מפנה חזרה.

ההערות. מראי המקומות של הרבי מובאים בסוף החוברת כפי שנדפסו, לפי הסעיפים.

הרעיון בפשטות

מדוע פזמון של אהבה לשבת הוא מדריך לכל קשר

בליל שבת אנו פונים לעבר הפתח ושרים: לכה דודי לקראת כלה. ה"כלה" היא השבת, ובעומק – כנסת ישראל; וה"דוד", החתן, הוא הקב"ה. מאז ומעולם תוארה הברית בין הקב"ה לעמו כנישואין – וממילא מה שנכון בקשר זה מלמד על כל קשר בעולם.

המאמר מבחין שהפזמון מתאר **שני רגעים שונים**:

שלב א' · חיצוני

לכה דודי לקראת כלה

"הליכה בלבד". עדיין לא עבר דבר ביניהם – אבל היא מורמת, מכובדת, מקורבת.

←

שלב ב' · פנימי

פני שבת

פנים אל פנים. דבר אמיתי ניתן ונקלט באמת, ופנימיותה מתגלה.

←

ההפתעה

נקבלה

לשון רבים: גם המשפיע מקבל.

שלב א' הוא כל מה שמקיף את האדם ועדיין אינו נכנס בו: תשומת לב, כבוד, שמחה, מילה חמה, יד מושטת. בחסידות זה נקרא מקיף. הרבי מדגיש שאין זה שטחי – הוא גדול מדי מכדי להיקלט, ולכן נשאר בחוץ. חתונה היא כך: יותר אהבה ושמחה בערב אחד ממה שאדם יכול לקלוט.

שלב ב' שקט יותר: השפעה לפי ערך המקבל, שהוא קולט ועושה לשלו. בחסידות – פנימי. הוא נראה קטן יותר; אבל הרבי מראה שרק קירוב זה מגיע לעצם – של המשפיע ושל המקבל.

ואז ההפתעה. המקבל אינו כלי ריק. שרשו, אומר המאמר, גבוה יותר משורש המשפיע – אלא שהוא נעלם, ואהבת המשפיע היא שמגלה אותו. ומשנתגלה – הכיוון מתהפך: התלמיד מלמד את הרב, השבת מברכת את השבוע שהכין אותה, ו"אשת חיל עטרת בעלה".

מפת שבעת הסעיפים

שבעה סעיפים קצרים; כל תווית מובילה לעמוד.

א **החתן, הכלה, וסדר ההשפעה.** הקב"ה וכנס"י – חתן וכלה. בכל השפעה ב' שלבים: חיצונית ואח"כ פנימית. לעיון · ע' יא

ב **משל ראשון: מילתא דבדיחותא של הרב.** רבה פותח במילתא דבדיחותא: הבדיחה פותחת את הלב, והשמעתא נכנסת בו. לעיון · ע' יד

ג **משל שני: האב המגביה את בנו.** האב משפיל ידיו ומגביה את בנו כדי להשתעשע עמו פנים אל פנים. לעיון · ע' טז

ד **בעבודה: התפלה והדיבור הראשון של היום.** תפלת השחר, ואיך הדיבור הראשון של היום נמשך בכל היום כולו. לעיון · ע' יח

ה **למעלה: מדוע המלכות מתעלית על ז"א.** הסוד: שורש המקבל גבוה משורש המשפיע, וההשפעה היא שמגלה אותו. לעיון · ע' כא

ו **שבת: המלכה המקבלת, והיום המשפיע.** השבת מקבלת מימות החול, ואח"כ מברכת אותם. לעיון · ע' כג

ז **לכה דודי בשלימותו, והחתן והכלה למטה.** הפזמון, תיבה תיבה. "נקבלה" לשון רבים. כל משפיע ומקבל, ובפרט חתן וכלה. לעיון · ע' כה

מושגים בחסידות

שמונה מושגים בלשון פשוטה. חזרו לכאן כשמילה אינה מוכרת.

משפיע ומקבל

בכל קשר שבו דבר זורם מאחד לשני – הקב"ה והעולם, רב ותלמיד, הורים וילדים, איש ואשה – החסידות רואה תבנית אחת. מי שלמד אותה באחד מבין את כולם.

מופיע לראשונה בא§ · ע' יא

מקיף ופנימי

מקיף – דבר גדול מכדי להיקלט, שפועל מבחוץ, כהשראה או כאוירת חתונה. פנימי – דבר לפי ערכך, שאתה קולט והוא נעשה חלק ממך, כרעיון שהבנת באמת.

מופיע לראשונה בא§ · ע' יא

ז"א ומלכות

זעיר אנפין – ששת המדות (חסד, גבורה, תפארת וכו'), ה"חתן" המשפיע. מלכות – ה"כלה" המקבלת: השכינה בעולם ונשמת כנסת ישראל. השבת היא מלכות.

מופיע לראשונה בא§ · ע' יא

אבא ואמא

חכמה ובינה – ברק הרעיון והתפתחותו. נקראים "הורים" מפני שהמדות נולדות מן השכל.

מופיע לראשונה בא§ · ע' יא

השתלשלות

הסדר שבו האור האלקי יורד מדרגה אחר מדרגה עד שנעשה עולם גשמי. "למעלה מהשתלשלות" – מעבר לכל מערכת זו של מדידה והגבלה.

מופיע לראשונה בג§ · ע' טז

י"ג מדות הרחמים

י"ג מדות הרחמים שנתגלו למשה ("ה' ה' קל רחום וחנון..."). בקבלה הן מתוארות כי"ג תיקוני דיקנא – רחמים שבאים ממעבר לכל חשבון.

מופיע לראשונה בג§ · ע' טז

כתר · עתיק · רדל"א

כתר – מה שלמעלה מן השכל: רצון ותענוג. פנימיותו – עתיק, ונקודתו הפנימית ביותר – רדל"א, "רישא דלא אתידע". כמו ההבדל בין מה שאדם רוצה למה שהאדם הוא.

מופיע לראשונה בה§ · ע' כא

בי״ע · בירורים

בי״ע – עולמות בריאה, יצירה ועשיה, עד עולמנו. בירורים – עבודת ימות החול: להשתמש בדברים הגשמיים (מאכל, ממון, זמן) לתכלית טובה וקדושה, ולהוציא את הניצוץ הטוב שבהם.

מופיע לראשונה בס§ו · ע׳ כג

עשר דרכים לחיות את המאמר

חמש לכל אחד, חמש לבית חדש. כל אחת יוצאת משורה במאמר.

א להשפיע בשני שלבים.

תחילה לקרב: תשומת לב, חום, כבוד. אח"כ לתת מה שהשני יכול לקלוט. בלי השלב הראשון – הנתינה קרה; בלי השני – היא נשארת על פני השטח.

לכל אחד · מתוך §א · ע' יא

ב לפתוח בחום.

רבה לא פתח בשמעתא עד שבדחו רבנן. שמחה פותחת לב כמו ששום דבר אחר אינו פותח. לפני שמלמדים, מעירים או מבקשים – שהשני ישמח שבאתם.

לכל אחד · מתוך §ב · ע' יד

ג להתכופף תחילה.

האב משפיל ידיו ומגביה את בנו לפני השעשועים. כשמישהו למטה, מעשה האהבה הראשון הוא לפגוש אותו היכן שהוא.

לכל אחד · מתוך §ג · ע' טז

ד לשמור על הדיבור הראשון של היום.

כל היום נמשך אחר הדיבור הראשון. פתחו במודה אני, ושהמילים הראשונות לבני ביתכם יהיו טובות.

לכל אחד · מתוך §ד · ע' יח

ה לצפות ללמוד ממי שמלמדים.

"ומתלמידי יותר מכולן". למקבל ממכם יש שורש שעוד לא ראיתם. הנתינה שלכם נועדה לגלות אותו – והוא ירומם אתכם.

לכל אחד · מתוך §ה · ע' כא

ו

החתונה היא ההתחלה, לא השיא.

כל הדר החתונה הוא "לכה" – ההליכה לקראת. הוא אמיתי וקדוש; אבל העצם בא דרך הקירוב הפנימי, השקט, שבא אחריו. הנישואין נועדו להיות עמוקים מן החתונה.

לחתן וכלה · מתוך §א · ע' יא

ז

שלא יחסר צחוק בבית.

שמרו על חוש ההומור זה עם זו כעל דבר קדוש. כך הלבבות נשארים פתוחים.

לחתן וכלה · מתוך §ב · ע' יד

ח

להכניס קדושה בדברים הרגילים.

התפלה נעשית אמיתית כשהיא מגיעה למטבח, למשרד ולחשבון הבנק. בית נבנה ממעשים גשמיים קטנים: נרות שבת, מזוזה, שולחן כשר, צדקה, ברכה על המזון.

לחתן וכלה · מתוך §ד · ע' יח

ט

לראות את השורש הנעלם זה בזו.

מה שאתם נותנים לבן/בת הזוג אינו ממלא חסרון – הוא מגלה גדלות. התייחסו כך זה לזו, וכל אחד יהיה עטרה לשני.

לחתן וכלה · מתוך §ה · ע' כא

י

לעשות את השבת לב השבוע, ולומר "אנחנו".

השבת אוספת את עמל השבוע ומחזירה ברכה לששת הימים. התכוננו לה יחד. והפזמון מסתיים "נקבלה": בנישואין אין משפיע שאינו מקבל.

לחתן וכלה · מתוך §ז · ע' כה

סעיף א מתוך ז׳

א החתן, הכלה, וסדר ההשפעה

לפני הלימוד

הרבי פותח בפזמון שכל ישראל שרים בליל שבת, ובביאורו של חותנו: הקב"ה – החתן, כנסת ישראל – הכלה. ואז קובע את יסוד המאמר כולו – כל השפעה אמיתית באה בב׳ שלבים, חיצונית ואח"כ פנימית – ומוסיף חידוש משלו: כל אחד מהשלבים "נעלה" מחבירו, כל אחד באופן אחר.

נוסח המאמר

ביאור

לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה, ומביא כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו לכה דודי (מדרושי החתונה) (מפדר"א) שחתן דומה למלך והכלה למלכה. חתן זה הקב"ה וכלה היא כנס"י, ובספירות הו"ע ז"א ומלכות, דחתן הוא בחי' ז"א וכלה היא בחי' מלכות.

הפזמון שאומרים בקבלת שבת מתאר את השבת ככלה. כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, במאמר שאמר בקבלת הפנים של חתונת הרבי (תרפ"ט), מביא מפרקי דר"א שהחתן דומה למלך והכלה למלכה. בספירות: החתן – ז"א, ששת המדות שמשפיעות; הכלה – מלכות, הספירה המקבלת.

וזהו לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה, שהו"ע המשכת ז"א למלכות, וסדר ההמשכה הוא, אשר תחילה צ"ל ההמשכה חיצונית (מז"א למלכות) שהיא רק בבחי' מקיף, ואח"כ היא ההמשכה פנימית. דכן הוא הסדר בכל השפעה ממשפיע למקבל, דתחילה צ"ל המשכת המשפיע מבחי' חיצוניות שלו לבחי' חיצוניות המקבל, שעי"ז מתעלה המקבל להיות קרוב למדרי' המשפיע, ואח"כ יוכל לקבל המשכה הפנימית מהמשפיע.

"לכה דודי" הוא בקשה שז"א יומשך במלכות. וסדר ההמשכה – כבכל משפיע ומקבל – תחילה המשכה חיצונית, "מקיף": אור שמקיף את המקבל ואינו נקלט בו. עדיין לא עבר דבר מפנימיות לפנימיות; אבל עי"ז המקבל מתעלה ומתקרב למדרגת המשפיע, ואז יכול לקבל את ההשפעה הפנימית.

ומביא ע"ז ב' משלים [מהשפעת רב לתלמיד, ואב המשתעשע עם בנו הקטן]. ויש לומר, שכוונתו במשלים אלה היא לא רק להביא דוגמאות לסדר

כאן חידושו של הרבי: המשלים באים לא רק להראות את הסדר, אלא את גודל שתי ההשפעות. ההשפעה החיצונית נעלית כל כך שבמובן מסויים היא למעלה מהפנימית – היא נשארת בחוץ דוקא מפני שהיא גדולה מכלי המקבל. ומאידך, דוקא ההשפעה הפנימית מגיעה

ההמשכה (שההשפעה חיצונית היא הקדמה להההשפעה פנימית), אלא (גם) לבאר גודל העילוי שבב' השפעות אלו, דגם ההשפעה חיצונית היא דרגא נעלית ביותר, ועד שיש בה עילוי לגבי ההשפעה פנימית. כי ההשפעה חיצונית, שהיא בחי' מקיף, היא למעלה מכלי המקבל (משא"כ ההשפעה פנימית שמתקבלת בכלי המקבל). ומ"מ היא רק הקדמה להההשפעה פנימית, כי דוקא ע"י השפעה הפנימית מגיעים לעילוי נעלה יותר (שלמעלה מבחי' המקיף).

לעילוי שלמעלה מהמקיף. זהו הפרדוקס הכפול שהמאמר כולו מבאר.

וזהו על כל כבוד חופה שהם ב' בחי' כבוד, כבוד חתן וכבוד כלה, ולמעלה יותר כבוד דאבא וכבוד דאימא. ועי"ז הוא יחוד או"א ויחוד זו"ן. דעם היות ששניהם (כבוד (וחופה) דאו"א, וכבוד (וחופה) דזו"ן) הם בחי' מקיף, מ"מ ידוע שדוקא ביחוד זו"ן (שהוא יחוד פנימי) נמשך העצם.

"על כל כבוד חופה" – החופה היא ב' בחי' כבוד: כבוד חתן וכבוד כלה (יחוד זו"ן), ולמעלה מזה כבוד דאבא ואימא – חכמה ובינה (יחוד או"א). שניהם בבחי' מקיף, ומ"מ דוקא היחוד הנמוך יותר והפנימי – יחוד זו"ן – ממשיך את העצם.

נקודה

שני סוגים של "נעלה"

המקיף נעלה ב"גובה" – הוא בא ממקום שלמעלה מיכולת המקבל, ולכן יכול רק להקיפו. הפנימי נעלה ב"עומק" – כשנקלט, הוא ממשיך את מה שהמקיף לא נגע בו: העצם. החזיקו בשתי המידות האלה; כל הסעיפים משתמשים בהן.

לחיות את זה

לכל אחד

בעבודה, בכיתה, עם חבר: שימו לב אם אתם עדיין רק "הולכים האירוסין, המתנות, החופה, הריקודים – כל זה "לכה", ההליכה לקראת" מישהו, או שמשהו באמת עבר פנימה. שניהם קדושים לקראת. זה נפלא, אבל זה השלב הראשון. הנישואין הם מה – אל תחליפו את הראשון במטרה.

לבית חדש

שנכנס פנימה ביום שלישי רגיל. **בפועל:** פעם בשבוע, עשרים דקות בלי למהר, של שיחה שאינה על סידורים.

סיכום §א

חתן וכלה = ז"א ומלכות. כל השפעה מחיצוניות לפנימיות. המקיף נעלה מפני שהוא למעלה מהכלי; הפנימי מגיע רחוק יותר, כי רק יחוד פנימי ממשיך את העצם.

ב

סעיף ב מתוך ז׳

משל ראשון: מילתא דבדיחותא של הרב

עד כאן: מקיף ואח״כ פנימי; כל אחד נעלה בדרכו (§א).

לפני הלימוד

דוגמה ראשונה: רב ותלמידיו. שימו לב לסיפור על בן שהפך את ה״ואפשר״ של אביו ל״ודאי״, ולחידוש המפתיע: הבדיחה באה ממקום עמוק יותר מהשמעתא – ואעפ״כ השמעתא מגעת עמוק עוד יותר.

נוסח המאמר

והנה המשל הראשון הוא מהשפעת רב לתלמיד, וסדר ההשפעה הוא כמו שארז"ל דמקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא ובדחו רבנן ולבסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא, דהמילתא דבדיחותא שקודם הלימוד [שהו"ע שיחת חולין של ת"ח שצריכה לימוד] היא חיצונית בלבד, אמנם השפעה זו היא הקדמה להשפעה פנימית (דפתח בשמעתא) כי דוקא עי"ז נעשה פתיחת הלב והמוח של התלמיד שיהי' כלי לקבלה להשפעה פנימית.

ביאור

רבה, לפני שפתח בשמעתא, אמר מילתא דבדיחותא ובדחו רבנן. הבדיחה – חיצונית בלבד; אבל דוקא היא פותחת את הלב והמוח של התלמיד ועושה אותו כלי לקבל את השמעתא – ההשפעה הפנימית.

והנה מקור משל זה הוא מאדמו"ר האמצעי בתורת חיים [אלא שבתו"ח לא הובא זה כמשל להענין דלכה דודי. ובד"ה סמוכים לעד פר"ת (המאמר שאמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ביום הולדתו (כ' מ"ח) האחרון בעלמא דין) מקשר בדרך אפשר ("ואפשר שז"ע כו'") הענין דמילתא דבדיחותא להענין דלכה דודי. ובד"ה לכה דודי השמיט כ"ק מו"ח אדמו"ר תיבת "ואפשר" וכותב זה בפשטות],

מקור המשל בתורת חיים לאדמו״ר האמצעי, אבל שם אינו מובא על לכה דודי. אדמו״ר מהורש״ב, במאמר ״סמוכים לעד״ שאמר ביום הולדתו האחרון, קישר זאת ללכה דודי ב״ואפשר״; ואדמו״ר מהוריי״צ השמיט את ה״ואפשר״ וכתב זאת בפשטות – שינוי של תיבה אחת שיש מאחוריו סיפור (ראה ב״נקודה״).

שורש השחוק הוא ״תענוג פשוט״, בלתי מורכב – ולכן הבדיחה נוגעת במקום גבוה מהשכל שבא אחריה

ובתו"ח שם (לאח"ז) מבאר, דשרש ענין השחוק הוא מתענוג הפשוט שבלתי מורכב כלל. ומזה מובן, דשרש של מילתא דבדיחותא (שהוא תענוג הפשוט) הוא למעלה מהשפעת השכל שלאח"ז (שהרי התענוג שבשכל הוא תענוג מורכב). אמנם מ"מ ה"ז רק בחי' חיצונית, וע"י ההשפעה פנימית מגיעים לעילוי נעלה יותר. והענין הוא דבתענוג הפשוט גופא יש ב' דרגות, תענוג הפשוט המורגש ותענוג העצמי הבלתי מורגש. ודוקא ע"י ההשפעה פנימית, שהתלמיד מקבל בפנימיותו, מגיעים לתענוג העצמי הבלתי מורגש. ולכן ארז"ל ומתלמידי יותר מכולן.

(שהתענוג שבשכל הוא מורכב, תלוי בתוכן המושג). אבל גם בתענוג הפשוט יש ב' דרגות: תענוג פשוט המורגש, ותענוג עצמי בלתי מורגש. הבדיחה נוגעת בראשון; הלימוד שהתלמיד קולט בפנימיותו מגיע לשני. ולכן "ומתלמידי יותר מכולן".

נקודה

"מה שאצלך בדרך אפשר..."

בהערה מביא הרבי סיפור: אדמו"ר מהורש"ב אמר פעם לבנו ביחידות ענין "בדרך אפשר". כשחזר אדמו"ר מהוריי"צ את המאמר אצל חותנו, אמר את הענין בפשטות. כששאלו אביו "הא מנין לך? הרי אמרתי רק בדרך אפשר?" – ענה: "מה שאצלך בדרך אפשר נעשה אצלי דבר ודאי". השמטת ה"ואפשר" בלכה דודי היא אותה תנועה: התלמיד הופך את האפשרות של רבו לודאות שלו.

לחיות את זה

לכל אחד

לפני שאתם מלמדים, מעירים או מבקשים – פתחו בחום. ואח"כ מדדו את ההצלחה במה שנכנס פנימה אצל השני, לא בכך שחייך.

לבית חדש

לעולם אל תפתחו שיחה קשה "בקור". התחילו בחום, בחיוך, במשהו משעשע מהיום. וזכרו את סוף הסעיף: הרב לומד הכי הרבה מהתלמיד – צפו שבן/בת הזוג ילמדו אתכם.

סיכום §ב

הבדיחה חיצונית אבל שרשה בתענוג הפשוט, שלמעלה מהשכל. לימוד שנקלט בפנימיות מגיע לתענוג העצמי הבלתי מורגש – ולכן הרב מרויח יותר מכולם מתלמידיו.

משל שני: האב המגביה את בנו

עד כאן: מקיף ופנימי (§א); הבדיחה והשמעתא (§ב).

לפני הלימוד

דוגמה שניה: אב ובנו התינוק. האב מתכופף ומגביה את הילד כדי להשתעשע עמו פנים אל פנים. במקור המשל הילד ״משתעשע בזקן״ של אביו – והרבי מוצא בפרט זה לימוד שלם.

נוסח המאמר

ומשל הב' הוא מבן יניק וקטן שאביו רוצה להשתעשע עמו פא"פ והרי התינוק הוא קטן, צריך האב להשפיל את ידיו כו' להרים בנו הקטן בכדי שיוכל להשתעשע עמו בקירוב פא"פ. דהגבהת התינוק הוא רק ענין חיצוני, והוא רק הקדמה להקירוב פנימי שלאח"ז (השעשועים כו').

והנה מקור משל זה הוא באו"ת להה"מ, ושם ישנה הוספה (שלא נעתקה בהמאמר), שהקטן "משתעשע בזקן שלו" (של האב). וי"ל שבזה מרומז, שהמשכת המקיף (שקודם ההשפעה פנימית) היא למעלה מהשתלשלות, דזקן הוא י"ג תיקוני דיקנא, י"ג מדה"ר שלמעלה מהשתלשלות.

אלא מ"מ יש להם איזו שייכות להשתלשלות, כמש"נ זכור רחמיך גו' כי מעולם המה [שלכן נק' בשם "מדות" מלשון מדידה]. גם ידוע בענין השערות שהוא הארה בלבד. אמנם ע"י ההשפעה פנימית שלאח"ז (אף שהיא למטה מבחי' מקיף) נמשך העצם שלמעלה מהמקיף (ע"ד הנ"ל סעיף א'

ביאור

האב רוצה להשתעשע עם בנו התינוק פנים אל פנים, וכיון שהתינוק קטן – צריך האב להשפיל את ידיו ולהגביהו. ההגבהה היא ענין חיצוני, הקדמה לקירוב הפנימי שבא אח״כ – השעשועים.

במקור המשל, באור תורה להה״מ, ישנה הוספה שלא הועתקה במאמר: הקטן ״משתעשע בזקן״ של האב. הרבי רואה בזה רמז: הזקן הוא י״ג תיקוני דיקנא – י״ג מדות הרחמים שלמעלה מהשתלשלות. כלומר, המקיף שקודם ההשפעה הפנימית בא ממקום שלמעלה מכל סדר והגבלה.

ומ״מ יש להם שייכות להשתלשלות – ״כי מעולם המה״, ולכן נק׳ ״מדות״ מלשון מדידה; והשערות הן הארה בלבד – גדלות מהגוף ואין בהן אלא רושם מחיותו. אבל ע״י ההשפעה הפנימית שאחריהן, אף שהיא למטה מהמקיף, נמשך העצם עצמו – כמו מעלת יחוד זו״ן על יחוד או״א שנתבאר בסעיף א׳.

במעלת יחוד זו"ן (שהוא יחוד פנימי) על יחוד או"א כביאור אדמו"ר הצ"צ בכ"מ בזה).

נקודה

הזקן – נעלה מאד, ומ"מ הארה בלבד

י"ג מדות הרחמים הן למעלה מהסדר – זהו גובה המקיף. אבל הן עדיין "מדות", "כי מעולם המה", ושערות הן הארה בלבד. השעשועים פנים אל פנים שבאים אח"כ – נמוכים יותר, אבל שם נמצא האב עצמו.

לחיות את זה

לכל אחד

להתכופף אל השני הוא תחילת האהבה, לא סופה. אחרי שהגבהתם מישהו – הישארו מספיק זמן כדי להגיע לפנים אל פנים.

לבית חדש

יש ימים שאחד מכם יהיה "הקטן" – עייף, מודאג, מיואש. **בפועל:** לפני שמבקשים קירבה, פגשו את בן/בת הזוג היכן שהם היום. הגביהו תחילה. התחלפו – פעם זה מתכופף ופעם זה נישא.

סיכום §ג

הגבהת התינוק = מקיף; השעשועים = פנימי. הזקן (י"ג מדה"ר) מראה שהמקיף בא מלמעלה מהשתלשלות, ומ"מ שייך אליה והוא הארה בלבד; הקירוב הפנימי ממשיך את העצם.

ד

סעיף ד מתוך ז׳

בעבודה: התפלה והדיבור הראשון של היום

עד כאן: היסוד *(§א)* ושני המשלים *(§ב–ג)*.

לפני הלימוד

עכשיו הענין נכנס לחיי היום יום. התפלה בבוקר היא הקירוב הכללי לאלקות; היא נעשית פנימית רק כשהיא נמשכת לאכילה, לעבודה ולדיבור של כל היום. ואיך יכולות כמה דקות בבוקר לפעול זאת? בכח ״הדיבור הראשון״.

נוסח המאמר

ועד"ז הוא בעבודה (כמו שמבאר בהמאמר), שהתחלת עבודת האדם בכל יום היא עבודת התפלה, כמש"נ חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא, אל תקרי במה אלא במה, ובי' אדה"ז ואדמו"ר מהר"ש דקודם התפלה נחשב האדם כמו במה. ותפלה הוא לשון התחברות, שע"י התפלה מתקשר האדם באלקות.

וסדר התפלה הוא, שמקודם צ"ל הקירוב כללי (המשכה חיצונית) [כמו שמבאר ענינו בהמאמר], ואח"כ נעשה הקירוב פנימי, שהאדם מתקשר לאלקות באופן כזה שממשיך אלקות בכל עניניו הגשמיים. ויובן זה [מה שע"י התפלה בתחילת היום ביכלתו לקשר כל הענינים הגשמיים ולעשותם כלים לאלקות] ע"פ מה שביאר הבעש"ט ענין איסור שאילת שלום קודם התפלה,

שהוא ע"ד מ"ש בכתבי האריז"ל בענין כיבוד אח הגדול, שהוא מפני דרוחא הוא דשבק בגוי', שבבן

ביאור

וכך בעבודת ה׳ של כל אדם: העבודה בכל יום מתחילה בתפלה. ״כי במה נחשב הוא״ – ״אל תקרי במה אלא במה״: קודם התפלה נחשב האדם כגל עפר. ״תפלה״ לשון התחברות – ע״י התפלה מתקשר האדם באלקות.

בתפלה עצמה: תחילה קירוב כללי – המשכה חיצונית; ואח״כ קירוב פנימי – שהאדם ממשיך אלקות בכל ענייניו הגשמיים. אך איך יכולה תפלה של כמה דקות בבוקר לפעול על כל ענייני היום? זה מובן ע״פ ביאור הבעש״ט באיסור שאילת שלום קודם התפלה.

ביאור הבעש״ט הוא ע״ד מה שכתב האריז״ל בכיבוד אח הגדול: ״רוחא הוא דשבק בגוי״ – בבן הראשון יש מרוח האב יותר משאר הבנים, וכולם נוטלים מרוח האב על ידו.

הא' יש רוח האב יותר משאר הבנים, וכל שאר הבנים נוטלים מרוחא דאב ע"י בן הראשון. ומצד רוח האב שבאח הגדול מחוייבים הם לכבדו כמו שהם מחוייבים בכבוד האב [שלכן למדין דין זה מהפסוק כבד את אביך דוקא, כי כבוד אח הגדול נכלל בכיבוד אב].

לכן כבודו נכלל בכיבוד אב, ולמדים זאת מ"כבד את אביך".

וכמו"כ הוא בנוגע למחדו"מ של האדם במשך כל היום, שכולם מסתעפין ונמשכין אחר הדבור הראשון, ולכן דבור [וכן מחשבה ומעשה] הראשון של האדם בקומו משינתו צ"ל בעבודת ה', שעי"ז ממשיך קדושה בכל המחדו"מ שלו במשך כל היום כולו. והנה דוקא עי"ז שהקירוב פנימי שלו לאלקות (בעת התפלה) הוא באופן כזה שממשיך אור אלקי בעניניו הגשמיים עד שעושה אותם כלים לאלקות מגיעים למעלה יותר, כידוע בענין ורב תבואות בכח שור.

כך מחשבה דיבור ומעשה של כל היום מסתעפים מהדיבור הראשון – הוא ה"בכור" של היום, ונושא את רוחו לכל השאר. ולכן הדיבור הראשון בקומו משנתו צ"ל בעבודת ה'. ודוקא כשהקירוב הפנימי ממשיך אור אלקי בענייני הגשמיות ועושה אותם כלים – מגיעים למעלה יותר: "ורב תבואות בכח שור" – הנפש הבהמית והחיים הגשמיים, כשנרתמים לקדושה, מוציאים יותר ממה שהרוח לבד יכולה.

נקודה

הבכור של היום

מודה אני, הברכה הראשונה, המחשבה הראשונה – אינם הקדמה טקסית. כמו הבכור שנושא את רוח האב לאחיו, הדיבור הראשון נושא את הקשר של הבוקר לכל שעה שאחריו. כך הקירוב החיצוני של התפלה נעשה פנימי.

לחיות את זה

לכל אחד

שהמילים הראשונות בכל בוקר יהיו "מודה אני". ואח"כ בחרו דבר רגיל אחד היום – ארוחה, פגישה, נסיעה – והכניסו בו במודע את התפלה של הבוקר.

לבית חדש

שהמילים הראשונות ביניכם בכל בוקר יהיו טובות – לפני הטלפון ולפני החדשות. ואח"כ הכניסו את הבוקר לשגרה: ברכה לפני שאוכלים יחד, מטבע בקופת הצדקה, מזוזה שבאמת שמים לב אליה.

סיכום §ד

התפלה היא הקירוב הכללי הראשון. היא נעשית פנימית כשהיא ממשיכה אלקות ביום הגשמי – כי הדיבור הראשון, כבכור, נושא את רוחו לכל השאר. "ורב תבואות בכח שור".

סעיף ה מתוך ז׳

למעלה: מדוע המלכות מתעלית על ז״א

עד כאן: היסוד, המשלים (§ב–ג) והתפלה (§ד).

לפני הלימוד

זהו הסעיף ״הקבלי״ ביותר; למדו אותו לאט ונשענו על הביאור. השאלה: מדוע השלב הפנימי, הצנוע, מגיע גבוה יותר מהשלב החיצוני הנעלה? התשובה: מפני ששורש המקבל גבוה משורש המשפיע. הוא נעלם – ותפקיד המשפיע לגלותו.

נוסח המאמר

וכמו כן יובן גם בענין המשכת הז"א במלכות (יחוד זו"ן), שהסדר בזה הוא (כנ"ל ס"א) אשר מקודם צ"ל ההמשכה חיצונית ואח"כ ההמשכה פנימית. דגם ההמשכה חיצונית היא המשכה נעלית ביותר (ע"ד הנ"ל ס"ב-ג), שהיא בחי' מקיף שלמעלה מהשתלשלות וכלים (ולכן אינה נקלטת בספירת המלכות בפנימיותה לפי שהיא למעלה מהגבלת הכלים שלה). אבל מ"מ, המשכה זו היא בחי' חיצונית, שהיא רק הארה בלבד. משא"כ ע"י ההמשכה פנימית, שמתקבלת במלכות בפנימיותה, מגיעים למעלה יותר (מבחי' המקיף).

ביאור

וכן בהמשכת ז״א במלכות: תחילה המשכה חיצונית ואח״כ פנימית. החיצונית נעלית ביותר – היא מקיף שלמעלה מהשתלשלות וכלים, ולכן אינה נקלטת במלכות בפנימיותה. אבל היא הארה בלבד. ודוקא ההמשכה הפנימית, המתקבלת במלכות בפנימיותה, מגיעה למעלה מהמקיף.

והענין הוא, דשרש המלכות הוא למעלה משרש ז"א. דשרש הז"א הוא מחיצוניות הכתר ושרש המלכות הוא מפנימיות הכתר. והגם שגם בז"א איתמר ז"א בעתיקא אחיד ותליא, הרי ידוע שאין הכוונה בזה על עתיק ממש (רק חיצוניות עתיק). משא"כ שרש המלכות היא בפנימיות עתיק, רדל"א.

הטעם: שורש המלכות גבוה משורש ז״א. שורש ז״א בחיצוניות הכתר, ושורש המלכות בפנימיות הכתר. ואף שגם על ז״א נאמר ״בעתיקא אחיד ותליא״ – הכוונה לחיצוניות עתיק בלבד; ואילו שורש המלכות בפנימיות עתיק, ברדל״א – ״רישא דלא אתידע״, הנקודה הפנימית ביותר של הכתר.

אבל מ"מ, מצד ירידתה למטה הרי שרשה הוא בהעלם, וגילוי שרש המלכות הוא ע"י ז"א דוקא, ועי"ז גופא ספירת המלכות מתעלית למעלה מז"א. וזהו"ע סדר ההמשכה, דתחילה צ"ל המשכת הז"א במלכות באופן שיורגש ענין הז"א שלמעלה ממלכות (שדוקא ע"י הוא גילוי שרש המלכות). אבל מ"מ, מכיון שההמשכה היא מצד (מעלת) ז"א, יש לה שייכות להשתלשלות [ע"ד הנ"ל (ס"ג) בענין י"ג ת"ד]. ודוקא ע"י ההמשכה פנימית שמתקבלת במלכות בפנימיותה, הרי מכיון שהמשכה זו היא מצד (מעלת) המלכות, הרי מגיעים עי"ז לשרש המלכות שלמעלה משרש ז"א, ועד שהמלכות משפיע בז"א, אשת חיל עטרת בעלה.

אלא שבירידתה למטה שורשה נעלם, וגילוי שורשה בא דוקא ע"י ז"א – ועי"ז גופא היא מתעלית למעלה ממנו. לכן תחילה צ"ל המשכת ז"א באופן שמורגשת מעלתו על המלכות; אבל המשכה זו, שהיא ממעלת ז"א, שייכת להשתלשלות (כמו י"ג ת"ד). ודוקא ההמשכה הפנימית, שהיא ממעלת המלכות עצמה, מגיעה לשרשה שלמעלה משורש ז"א – עד שהמלכות משפיעה בז"א: "אשת חיל עטרת בעלה".

נקודה

השורש הנעלם של המקבל

ז"א תלוי ב"חיצוניות" עתיק, המלכות מושרשת ב"פנימיותו". בירידה השורש נעלם, ולכן המשפיע צריך לבוא תחילה ולהיות מורגש כגדול יותר. אבל מה שהמשפיע פותח לבסוף הוא השורש העמוק של המקבל עצמו – ואז המקבל מעטר את המשפיע.

לחיות את זה

לכל אחד

הביטו על התלויים בכם כעל שרשים נעלמים, לא ככלים ריקים. תפקידכם לגלות את מה שכבר עמוק בהם – ולשמוח כשהם עוברים אתכם.

לבית חדש

לעולם אל תתייחסו לבן/בת הזוג ככלי שאתם ממלאים. הנתינה שלכם היא כדי להוציא את מה שכבר עמוק בהם. **שאלו זה את זו לעתים קרובות:** "מה יש בך שעוד לא ראיתי?" – וכשבן/בת הזוג מאירים יותר מכם, שמחו.

סיכום §ה

ההשפעה החיצונית באה ממעלת ז"א ושייכת להשתלשלות. הפנימית באה ממעלת המלכות ומגיעה לשרשה בפנימיות עתיק, למעלה מז"א – עד שהיא משפיעה בו.

ו שבת: המלכה המקבלת, והיום המשפיע

עד כאן: סדר ההשפעה (§א–ד) ושרשו למעלה (§ה).

לפני הלימוד

שני דברים נאמרו על השבת שנראים סותרים: "סיהרא לית לה מגרמה כלום" (מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת), ולאידך "מיני׳ מתברכין כולהו יומין". לאור הסעיף הקודם מראה הרבי שאלו ב׳ שלבים בדרך אחת.

נוסח המאמר

ויש לומר שזהו ג"כ הביאור בזה שמביא (בתחילת המאמר) ב' קצוות בענין השבת, דהשבת נק' מלכה שהיא ספירת המלכות שלמטה מכל הספירות ומקבלת מהן, כמאמר סיהרא לית לה מגרמה כלום [וכמאמר רז"ל (גבי שבת) דדוקא מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת], ולאידך הרי כולהו יומין מתברכין מהשבת, היינו דלא זו בלבד ששבת מקודש מכל הימים, אלא עוד זאת, שהיא משפיעה בהם.

אך הענין הוא, דז' ימי השבוע הם שבעת ימי הבנין, דששת ימי החול הם בז"א כמ"ש ששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ ואיתא בזהר כל יומא ויומא עביד עבידתי', ושבת היא מלכות (כנ"ל). ולכן, מצד זה שהמלכות ירדה למטה, ובפרט מצד ירידתה לבי"ע דרגלי' יורדות כו', השבת (מלכות) מקבלת מששת ימי החול (ז"א), שהו"ע עבודת הבירורים (בירור הנה"ב וכל הדברים הגשמיים) דששת ימי החול. אמנם לאחרי (וע"י) עבודה זו נעשה (בשבת) עליית המלכות מבי"ע עד עלי'

ביאור

בתחילת מאמר תרפ"ט מובאים ב׳ קצוות בשבת: מחד, שבת היא "מלכה" – מלכות, התחתונה שבספירות שמקבלת מכולן, "סיהרא לית לה מגרמה כלום", ו"מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת". מאידך, "מיני׳ מתברכין כולהו יומין" – לא רק שהשבת מקודשת מכל הימים, אלא שהיא משפיעה בהם.

ההסבר: ז׳ ימי השבוע הם ז׳ ימי הבנין. ששת ימי החול – בז"א, "כל יומא ויומא עביד עבידתי'"; ושבת – מלכות. מצד ירידת המלכות לבי"ע, השבת מקבלת מששת ימי החול – את עבודת הבירורים שלהם, בירור הנה"ב וכל הדברים הגשמיים. אבל אחרי עבודה זו ועל ידה, בשבת עולה המלכות לשרשה ומקורה, ואז היא למעלה מז"א – ומשפיעה לכל ששת ימי החול.

לשרשה ומקורה, ואז מתעלית למעלה מז"א עד שמשפעת גם לכל ששת ימי החול (ז"א), דמיני' מתברכין כולהו יומין.

נקודה

קודם מקבלת, אח"כ משפיעה

אין סתירה בין "לית לה מגרמה כלום" ל"מיני' מתברכין כולהו יומין". הראשון מתאר את השבת בירידתה, מקבלת את עבודת הבירורים של השבוע; השני – אחרי שעלתה לשרשה, ומשם היא מברכת את אותם הימים שהזינו אותה.

לחיות את זה

לכל אחד

הביאו את השבוע לשבת – את העבודה האמיתית שבררתם, רק עי"פות. ואח"כ תנו לדבר מסויים מהשבת לברך את יום ראשון: החלטה, ניגון, מנוחת נפש.

לבית חדש

לאהתכוננו לשבת יחד – לבשל, לערוך שולחן, לסיים את העבודה בזמן. ליד השולחן כל אחד מזכיר דבר אחד מהשבוע שהוא מביא לשבת, ודבר אחד שהוא רוצה שהשבת תחזיר לשבוע הבא.

סיכום §ו

ימי החול = ז"א; שבת = מלכות. בירידתה השבת מקבלת את הבירורים של השבוע; על ידם היא עולה לשרשה, למעלה מז"א, ומברכת את ימי החול.

ז לכה דודי בשלימותו, והחתן והכלה למטה

עד כאן: הסדר (§א–ד), השורש (§ה), ושני פני השבת (§ו).

לפני הלימוד

הכל חוזר ללשון הפזמון: "לכה" – הליכה; "פני" – פנימיות; "נקבלה" – לשון רבים. והמאמר מסיים, כדרכו של מאמר חתונה, בברכה לחתן ולכלה.

נוסח המאמר

וזהו לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה, שהוא בקשת נש"י שתהי' המשכת הז"א במלכות. דתחילת ההמשכה היא לכה דודי לקראת כלה, הליכה בלבד, ועי"ז פני שבת נקבלה, שהוא ההמשכה פנימית, פני שבת, שמתגלה בחי' פנימיות המלכות ועד כמו שהיא מושרשת בעתיק. ולכן נקבלה לשון רבים, שגם ז"א מקבל מ(שרש ה)מלכות, אשת חיל עטרת בעלה.

וכמו שהוא למעלה בז"א ומלכות, עד"ז הוא בכל משפיע ומקבל, שע"י המקבל נתוסף בהמשפיע, ומתלמידי יותר מכולם. ובפרט בחתן וכלה למטה, שדוקא ע"י ההמשכה פנימית, הנה אשת חיל עטרת בעלה, והכל הי' מן העפר. שעי"ז נמשך כח הא"ס בדור ישרים יבורך בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות.

ביאור

וזהו "לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה" – בקשת נשמות ישראל שיומשך ז"א במלכות. "לכה דודי לקראת כלה" – הליכה בלבד, המקיף; ועי"ז "פני שבת נקבלה" – ההמשכה הפנימית, "פני" מלשון פנימיות, שמתגלה פנימיות המלכות עד כמו שהיא מושרשת בעתיק. ולכן "נקבלה" לשון רבים: גם ז"א מקבל משורש המלכות – "אשת חיל עטרת בעלה".

וכמו שהוא למעלה, כך בכל משפיע ומקבל: ע"י המקבל נתוסף במשפיע – "ומתלמידי יותר מכולם". ובפרט בחתן וכלה למטה: דוקא ע"י ההמשכה הפנימית "אשת חיל עטרת בעלה", ו"הכל הי' מן העפר" – התחתון ביותר הוא המקור. ועי"ז נמשך כח הא"ס בדור ישרים יבורך, בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות.

נקודה

מדוע "נקבלה" לשון רבים

איננו אומרים "אקבל". כשמתגלה פנימיות השבת, גם המשפיע מקבל. בספירות – ז"א מקבל משורש המלכות; בכיתה – הרב מהתלמיד; בבית – הבעל מתעטר באשתו, ומיחוד פנימי זה בא כח הא"ס של בנים ובני בנים עוסקים בתורה.

לחיות את זה

לכל אחד

בכל ליל שבת, ב"לכה דודי", שמעו את ב' השלבים: היציאה לקראת, וקבלת הפנים. ואז שירו "נקבלה" – לשון רבים – על הקשר החשוב ביותר בחייכם.

לבית חדש

שימו לב לתיבה האחרונה של הפזמון: "נקבלה" – לא אני, אנחנו. עשו את ה"אנחנו" לדקדוק של ביתכם. ומיחוד פנימי זה, מבטיח המאמר, נמשך "כח הא"ס" – בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות.

סיכום §ז

"לכה" = ההליכה (מקיף); "פני שבת" = הפנימיות המגיעה לשורש המלכות בעתיק; "נקבלה" לשון רבים – גם המשפיע מקבל. ולמטה: ע"י היחוד הפנימי האשה מעטרת את בעלה, וכח הא"ס נמשך בדורות.

תבנית אחת, שישה מקומות

בכל שורה – אותם שני שלבים, ואותה הפתעה בסוף.

היכן	שלב א׳ · חיצוני	שלב ב׳ · פנימי	מעלת החיצוני	מה שרק הפנימי מגיע אליו
רב ← תלמיד §ב · ע׳ יד	מילתא דבדיחותא	פתח בשמעתא	תענוג פשוט מורגש, למעלה מהשכל	תענוג עצמי בלתי מורגש; ״ומתלמידי יותר מכולן״
אב ← בן §ג · ע׳ טז	השפלת הידים והגבהה	שעשועים פנים אל פנים	הזקן – י״ג מדה״ר, למעלה מהשתלשלות	האב עצמו, נוכח בשעשועים
תפלה ← היום §ד · ע׳ יח	קירוב כללי בתפלה	אלקות בענייני הגשמיות	התקשרות טהורה, מובדלת מהיום	״ורב תבואות בכח שור״
ז״א ← מלכות §ה · ע׳ כא	ז״א מורגש כגדול יותר	נקלט בפנימיות המלכות	למעלה מכלים; הארה בלבד	שורש המלכות בפנימיות עתיק; עטרת בעלה
ימי החול ↔ שבת §ו · ע׳ כג	השבת מקבלת את הבירורים	השבת עולה לשרשה	—	״מיני׳ מתברכין כולהו יומין״
לכה דודי §ז · ע׳ כה	״לכה״ – הליכה בלבד	״פני שבת״ – פנימיות	—	״נקבלה״ – גם המשפיע מקבל

סיכום המאמר כולו

הקב״ה וכנסת ישראל – חתן וכלה; בלשון הקבלה, ז״א ומלכות. כל השפעה אמיתית באה בב׳ שלבים: חיצונית, המקיפה ומגביהה את המקבל, ופנימית, שהמקבל קולט באמת §א · ע׳ יא. החיצונית נעלית, באה ממה שלמעלה מכלי המקבל – כמילתא דבדיחותא של הרב §ב · ע׳ יד או כאב המתכופף להגביה את בנו §ג · ע׳ טז. אבל הפנימית מגיעה רחוק יותר, עד העצם.

כך ביומו של אדם: התפלה היא הקירוב הראשון, והיא נשלמת כשהיא נכנסת לעולם הגשמי בכח הדיבור הראשון §ד · ע׳ יח. הטעם: שורש המקבל גבוה משורש המשפיע; בתחילה הוא נעלם, המשפיע מגלה אותו – ואז המקבל משפיע בחזרה §ה · ע׳ כא. ולכן השבת, המקבלת מששת הימים, חוזרת ומברכת אותם §ו · ע׳ כג.

וזהו הפזמון: ״לכה דודי״ – ההליכה; ״פני שבת״ – הפגישה הפנימית; ״נקבלה״ – שניהם מקבלים. וכך בכל משפיע ומקבל, ובפרט בחתן וכלה, שע״י יחודם הפנימי נמשך כח הא״ס ״בדור ישרים יבורך״ §ז · ע׳ כה.

דבר תורה מן המאמר, בחמש דקות

הלילה שרנו "לכה דודי". רובנו שרים זאת כשורה אחת. הרבי שומע שתיים.

"**לכה דודי לקראת כלה**" – צא לקראת הכלה. זהו השלב הראשון בכל קשר: ללכת לקראת. לחיצת היד, החיוך, ההזמנה לסעודת שבת. זה נראה קטן, אבל הרבי אומר שזה עצום: הוא בא ממקום גדול מכדי להיקלט, ולכן נשאר בחוץ.

"**פני שבת נקבלה**" – "פני" מלשון פנימיות. זהו השלב השני: כשמשהו באמת נכנס פנימה. שיחה שמשנה אותך. מצוה שעשית לשלך.

וההפתעה בתיבה האחרונה. איננו שרים "אקבל" – אנו שרים "**נקבלה**", לשון רבים. הרבי מבאר: כשהשלב הפנימי קורה, גם המשפיע מקבל. הרב לומד מן התלמיד. ההורים גדלים דרך הילד. השבת, שקיבלה הכל מן השבוע, חוזרת ומברכת את השבוע.

לכן חתן אומר מאמר זה לפני חופתו, ולכן הוא שייך לכל שולחן: למי שאתם נותנים לו השבוע – לכו לקראתו, אח"כ תנו לדבר אמיתי לעבור פנימה, וצפו לקבל יותר ממה שנתתם.

שאלות לשולחן

א. לקראת מי "הלכתם" השבוע? האם זה הגיע לשלב השני?

ב. מי לימד אתכם משהו בכך שנתן לכם ללמד אותו?

ג. מה תחזיר השבת הזאת לשבוע הבא?

הנהגה לכל ליל שבת

ערב שבת · "לכה"

לצאת לקראת השבת

התכוננו – ביחד אם אפשר. הניחו את הטלפון מוקדם מעט. הדליקו נרות עם רגע של תפלה שקטה על הבית. זוהי היציאה לקראת הכלה. §ו · ע' כג

ליל שבת · "פני שבת"

פנים אל פנים

ליד השולחן שאלו שלוש שאלות: **מה הבאתם לשבת השבוע? מה נתן לכם מישהו השבוע שבאמת הגיע אליכם? מה קיבלתם ממי שחשבתם שאתם רק נותנים לו?** §ז · ע' כה

בכל בוקר · הדיבור הראשון

מודה אני

מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך. §ד · ע׳ יח

לחתן וכלה · בכל יום נישואין

לחזור אליו

הרבי חזר למאמר חתונתו אחרי עשרים וחמש שנה ומצא בו עוד. שמרו חוברת זו ופתחו אותה בכל שנה ביום נישואיכם.

הערות ומראי מקומות

כפי שנדפסו בתורת מנחם, לפי הסעיפים.

הערה לכותרת

*) המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצא-לאור לקראת י"ד כסלו – תשל"ט (המו"ל).

סעיף א

1) נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א כ, א ואילך. וז"ע [בשנת תשל"ט] עוה"פ בקונטרס בפ"ע [סה"מ תרפ"ט ע' 81 ואילך].
2) פט"ז.
3) שם ס"ב.
4) לשון הכתוב – ישעי' ד, ה.
5) ראה בכ"ז בסידור ובלקו"ת שה"ש ד"ה כי על כל כבוד.
6) ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' 90 ואילך [סה"מ תרנ"ז ע' רסז]. ובכ"מ. וראה גם לקו"ת שם מ, רע"א.

סעיף ב

7) פסחים קיז, א. וש"נ.
8) סוכה כא, ב. ע"ז יט, ב.
9) ד"ה ואלה תולדות ס"ו (ב, ד).
10) ס"א (נדפס בקונטרס בפ"ע – קה"ת תשי"ב [ובסה"מ פר"ת ע' קמח]).
11) וידוע ג"כ הסיפור, שבאחד המאמרים שאמר כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע ביחידות לבנו כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר ענין (משל מכח הציור שבנפש) בדרך אפשר, ואח"כ הי' כ"ק מו"ח אדמו"ר אצל חותנו הרה"ח וכו' ר' אברהם בקעשענוב, ובקשו לחזור דא"ח, באמרו: עפן נאָר אויף דעם קראַן וועט זיך שוין גיסן, וחזר את מאמר הנ"ל וגם ענין הנ"ל בפשטות. כשחזר לליובאוויטש סיפר לאביו את כל המאורע, ושאלהו כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, הא מנין לך? הרי אמרתי רק בדרך אפשר? וענה לו: מה שאצלך בדרך אפשר נעשה אצלי דבר ודאי.
12) סי"ב (ה, ג).
13) המשך תרס"ו ע' צט ואילך. ד"ה והי' כי תבוא תרע"ה (בהמשך תער"ב ח"ב [ע' א'קכג ואילך]).
14) תענית ז, א. וראה לקמן סעיף ז'.

סעיף ג

15) פה, סע"ד [עה"פ (הושע יא, ג) אנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו].
16) ועד"ז בלקו"ת פינחס פ, ב. ד"ה סמוכים לעד שם.
17) בכללות השעשועים הו"ע הקירוב פנימי (כנ"ל. מד"ה לכה דודי תרפ"ט). אבל בערך הלימוד והשפעות פנימיות דהבן מאביו וכיו"ב, גם זה קירוב חיצוני.
18) תהלים כה, ו. וראה ד"ה אשר ברא תרפ"ט פ"ג (בדרושי חתונה שם – כג, א [סה"מ תרפ"ט ע' 89]).
19) אוה"ת וירא צג, ב. המשך תרס"ו ע' רפה.
20) ראה במפתחות לס' הצ"צ.

סעיף ד

21) ס"ג.

22) ישעי' ב, כב.

23) ברכות יד, א.

24) לקו"ת פנחס עט, ד. הקדמה ללקו"ת לג"פ לאדמו"ר מהר"ש [נדפס באוה"ת בראשית (כרך ו) תתרכ, א ואילך].

25) תו"א תרומה עט, סע"ד. ובכ"מ.

26) כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) סרי"ב.

27) ברכות שם. טושו"ע (ואדה"ז) או"ח ספ"ט ס"ב (ס"ג).

28) שעהמ"צ פ' יתרו. ל"ת פ' וירא. וראה זח"ג פג, א.

29) כתובות קג, א.

30) יתרו כ, יב.

31) ראה לקו"ת האזינו עה, ב. ובכ"מ.

32) משלי יד, ד.

סעיף ה

33) ראה בכ"ז – סה"מ תרנ"ט ע' יא.

34) ראה זח"ג רצב, א.

35) ראה בארוכה ד"ה לכל תכלה תרנ"ט [סה"מ תרנ"ט ע' צז ואילך].

36) משלי יב, ד.

סעיף ו

37) זח"א רמט, ב. ובכ"מ.

38) ע"ז ג, א.

39) ראה זח"ב סג, ב. פח, א.

40) יתרו שם, יא.

41) ח"ג צד, ריש ע"ב. ועוד.

סעיף ז

42) ראה ד"ה סמוכים לעד הנ"ל (ע' 6 [ע' קנא-ב]).

43) ראה שם רפ"ב.

44) קהלת ג, כ. וראה לקו"ת שה"ש מ, א. אגה"ק סוס"כ.

✦ ✦ ✦

ובפרט בחתן וכלה למטה, שדוקא ע"י ההמשכה פנימית,
הנה אשת חיל עטרת בעלה, והכל הי' מן העפר.
שעי"ז נמשך כח הא"ס בדור ישרים יבורך,
בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות.

מזל טוב

לכל חתן וכלה, ולכל בית בישראל

1. על המנהג: חוברת "Yud-Daled Kislev" (באנגלית, על חתונת הרבי), ע' 9: נהוג שחתנים חוזרים את המאמר לכה דודי בחתונתם; ויש שחוזרים גם מאמר זה של תשי"ד.
2. דברי הפתיחה של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בקבלת הפנים, י"ד כסלו תרפ"ט – כפי שנרשמו בתיאורים בני הזמן, נדפסו בקובץ "קובצים וכתבות", ע' 12.
3. ההערה שבראש המאמר בתורת מנחם: נאמר ביום י"ג אלול, יום חתונת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ (תרנ"ז), בשנת העשרים וחמש לחתונת הרבי; הוגה ע"י הרבי ויצא לאור לקראת י"ד כסלו תשל"ט.

נוסח המאמר: ד"ה לכה דודי, ש"פ תצא, י"ג אלול ה'תשי"ד · תורת מנחם – התוועדויות תשי"ד, ע' 194–199 (מוגה), ונבדק מול דפוס דיגיטלי נוסף. הביאור, הסיכומים וההוראות למעשה – של מהדורה זו, ואינם חלק מן המאמר.
OpenChassidus · reshimu.ai